

Advies van de Adviesraad Sociaal Domein Valkenburg aan de Geul¹ betreffende de inspraakversie Verordening Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2026²

Geachte College,

U heeft ons 12 december 2025 een inspraakversie voor een nieuwe Verordening Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) 2026 gestuurd. U heeft ons schriftelijk gevraagd over deze inspraakversie uiterlijk 23 januari 2026 te adviseren. U heeft ons een inspraakversie voorgelegd met deadlines voor beantwoording. En hoewel wij geen inspraakorgaan zijn, maar het door u ingestelde adviesorgaan voor het sociale domein, hebben wij ons uiterste best gedaan u van dienst te zijn. Hierbij treft u naast onze beoordeling van de voorgestelde wijzigingen ook de daaraan gekoppelde adviezen en een aantal aanbevelingen.

U gelieve hierbij aan te treffen:

- ons beeld en waardering;
- onze beoordeling;
- ons advies;
- onze nadere adviezen, suggesties, aanbevelingen en vragen ter zake (deze in de bijlage die integraal deel uitmaakt van ons advies).

Verder: in dit advies wordt vaker in de mannelijke vorm (bv. 'hij') gesproken. Uiteraard gelden de gebruikte formuleringen ook voor andere identiteiten (bv. 'zij' of 'x')

Ons beeld en waardering.

De nieuwe Verordening Wmo 2026 van de gemeente Valkenburg aan de Geul is bedoeld ter vervanging van de huidige Verordening Wmo 2020. De aanleiding tot vervanging is onder andere een aantal uitspraken van de Centrale Raad van Beroep.

De door u aan ons voorgelegde inspraakversie bevat een behoorlijk aantal wijzigingen ten opzichte van de huidige verordening.

Bij de lezing van deze concept-verordening hebben wij getracht zo secuur mogelijk de invloed ervan op onze inwoners te betrekken.

Wij spreken onze waardering uit voor het vele nauwkeurige werk dat is verricht om alle aanpassingen op te moeten nemen die hebben geleid tot deze nieuwe verordening.

Wij waarderen het concept Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2026 Valkenburg aan de Geul positief. Tegelijkertijd adviseren u met nadruk een aantal wijzigingen op te nemen.

¹ Verder ASD.

² Inspraak versie verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Valkenburg aan de Geul 2026, hierna: concept.

Onze beoordeling

1. Het rapport Schulinck³.

Wij hebben de aanbevelingen van het externe juridische advies van 'Bureau Schulinck' meegenomen in onze beoordeling. Het is goed om te lezen dat de aanbevelingen grotendeels zijn overgenomen. Dit stemt tot tevredenheid. Op enkele punten die wij constateerden zagen wij mogelijkheid tot verbetering. Deze zijn verwerkt in onze beoordeling en advies.

Ook zijn wij tevreden te vernemen dat ook u het noodzakelijk vindt om de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen en daarmee bij te dragen aan een het realiseren van een inclusieve samenleving.⁴

2. Termijn inwerkingtreding.

Wij hebben begrepen dat de geplande datum voor de inwerkingtreding van deze verordening is gesteld op 1 april 2026⁵. Of deze datum realistisch en haalbaar is, is niet aan ons ter beoordeling maar het stemt tot nadenken zeker in verband met de komende verkiezing voor de gemeenteraad. In de inspraakversie van deze verordening heeft u de datum van besluit door de gemeenteraad opengelaten. Dat biedt ruimte voor een aanpassing. Zolang de nieuwe verordening nog niet door de gemeenteraad is vastgesteld blijft de oude behouden.

3. Geen inkomenstoets bij maatwerkvoorzieningen.

Gezien het feit dat een wetsvoorstel over inkomensafhankelijke eigen bijdragen Wmo door het parlement controversieel is verklaard, geldt momenteel nog dat de gemeente geen inkomenstoets bij maatwerkvoorzieningen kan toepassen.

Wij zouden een duidelijk onderscheid willen maken tussen financiële eigen kracht en eigen kracht die betrekking heeft op het vermogen van de inwoner tot verbetering te komen van zijn zelfredzaamheid.

Tijdens een keukentafelgesprek kan bij de consulent de indruk ontstaan dat aanvrager mogelijk beschikt over voldoende financiële eigen kracht om de gevraagde voorziening zelf te betalen.

In dat geval vinden wij het passen binnen de geest van de gedachte van een participatieve gemeenschap waar wij allen deel van uit kunnen maken, als de consulent bij nieuwe Wmo-indicaties tijdens het keukentafelgesprek de vraag stelt, of de aanvrager in staat is de aangevraagde voorziening zelf te betalen. Met als toelichting, dat op die manier de aanvrager eraan meewerkt dat de beschikbare middelen voor de Wmo zo goed en zo eerlijk mogelijk verdeeld worden.

4. Extra opvang inkomensderving.

Wij hebben in de inspraakversie van de verordening tabellen gezien voor Pgb informele verzorging. In Artikel 6, lid 1.g spreekt u over de mogelijkheden om door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de

³ Schulinck (voorheen Wolters Kluwer) mr. W.H.Mentink, Advies Wmo-verordening Gemeente Maastricht en Valkenburg aan de Geul. 26 Juni 2025

⁴ Concept a.w. pag.3/34

⁵ Concept a.w. pag. 29/34

Zorgverzekeringswet en partijen op het gebied van publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen, te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening met het oog op de behoefte aan verbetering van zijn zelfredzaamheid of zijn participatie of aan beschermd wonen of opvang.

In dit verband wijzen wij u erop, dat het ook in de basisverzekering van elke zorgverzekeraar mogelijk is in het kader Zvw een Pgb informele verzorging aan te vragen met aanmerkelijk hogere tarieven dan in het kader van de Wmo. Dat biedt wellicht de mogelijkheid voor mantelzorgers die werken en overbelast dreigen te raken (zie punt 5) om mogelijke inkomensderving op te vangen. Wij zouden graag zien, dat consulenten betrokkenen hierop in een keukentafelgesprek of anderszins attenderen.

5. Dreigende overbelasting van Mantelzorgers.

Wij adviseren u de omschrijvingen in artikel 7 lid 7 en 8 te herzien.

Weliswaar heeft de gemeente de taak om in detail en concreet te bepalen onder welke voorwaarden hulp wordt ingezet⁶ maar de voorwaarden zoals genoemd in artikel 7 lid 7 achten wij onnodig verzwarend voor de aanvrager, voor de betreffende huisgenoot als ook voor degenen die met handhaving belast zijn. Signalen die de ASD bereiken wijzen op dreigende en/of feitelijke overbelasting van mantelzorgers. Deze niet meetbare en amper controleerbare bepaling wordt in lid 8 opgevoerd als weigeringsgrond voor de verstrekking van Pgb.

6. Het 'meest adequate hulpmiddel dat bij keuze het goedkoopst is' of: 'het goedkoopste adequate hulpmiddel'?

Nu het principe in de verordening moet gaan gelden dat gestreefd wordt naar resultaat, begrijpt de ASD daaruit dat dit resultaat primair moet zijn om het volwaardig meedoen in de samenleving voor de betreffende zorgvrager te realiseren.⁷

Ook bij de Adviesraad Sociaal Domein komen signalen binnen dat wanneer er voor het eerst hulpmiddelen ingezet moeten worden, of wanneer hulpmiddelen vervangen moeten worden, het principe van het 'goedkoopst adequate hulpmiddel' wordt toegepast. Overigens is 'adequaat' ook een begrip dat niet eenduidig hoeft te zijn (!⁸).

Dit zorgt in de praktijk, vooral bij complexere casussen, vaak voor letterlijk niet passende hulpmiddelen zoals bijvoorbeeld elektrische rolstoelen. We krijgen nog steeds signalen van inwoners die hulpmiddelen krijgen, die niet geschikt zijn voor de situatie of wanneer bijvoorbeeld bij het gebruik van het hulpmiddel sprake is van technische onbetrouwbaarheid. Dit kan bij de gebruiker leiden tot verergering van de medische klachten, frustratie, onzekerheid en eenzaamheid.

7. Bestedingsmogelijkheden Pgb

In Bijlage 2: richtlijn bestedingsmogelijkheden persoonsgebonden budget is sprake van een vrij te laten bedrag, als de gemeente een Pgb toekent. Dat bedrag kan worden gebruikt voor andere zaken dan de zorg, bijvoorbeeld voor een cadeautje voor de zorgverlener als hij jarig is, of een attentie bij ziekte.

In de bestaande verordening bedraagt dit bedrag standaard 1,2% van het totale Pgb dat toegekend werd per budgethouder. Nu wilt u dat vrij te laten bedrag -ongeacht de

⁶ Schulinc a.w. pag. 9

⁷ Schulinc a.w. pag. 8; zie ook: Concept: a.w. pag. 3/34

⁸ Ons bereikte een signaal dat de behandeling van de aanvraag van een rolstoel zodanig veel tijd kostte, dat bij het besluit rolstoel inmiddels te klein was voor de (jeugdige) betrokkene.

hoogte van het Pgb- vaststellen op maximaal €60 per jaar, zolang de verordening niet opnieuw gewijzigd wordt en voor de periode dat het Pgb wordt toegekend.

Navraag bij PerSaldo, de koepelorganisatie van Pgb budgethouders heeft ons duidelijk gemaakt dat deze wijziging geen juridische grondslag heeft, maar slechts een financiële. Wij sluiten ons bij het oordeel van PerSaldo aan en zijn daarom voor behoud van de bepaling in de bestaande verordening. Wanneer u er echter toch voor zou kiezen het vrij te laten bedrag van €60 door te zetten, raden wij u aan dit bedrag gelijk te trekken met het mantelzorgcompliment dat op dit moment €200 euro bedraagt (Artikel 26, lid2). Het gebruik maken van twee verschillende tarieven voor een vergelijkbare situatie gaat in tegen het verdrag Handicap en Artikel 1 van de Grondwet.

Onze adviezen

- *Wij adviseren u* ook een publieksvriendelijke versie van deze verordening op B-1 taalniveau te schrijven. Wij beseffen dat de u adviserende juristen hier niet blij van worden, maar toch is de ASD de mening toegedaan dat ook minder taalvaardige inwoners dienen te kunnen begrijpen wat deze wijzigingen voor hen kunnen betekenen, en wat er onder deze nieuwe verordening van hen verwacht wordt. Hierbij adviseren wij u tevens in deze versie een lijst van gehanteerde afkortingen op te nemen.
- *Wij adviseren u* grondig te bekijken, of de geplande invoeringsdatum van 1 april 2026 haalbaar is en deze -indien nodig- aan te passen. De inspraakversie biedt daartoe de ruimte. Een bestaande verordening loopt door totdat een nieuwe in werking treedt.
- *Wij adviseren u* te overwegen dat uw consultants in het geval van nieuwe Wmo-aanvragen bij het keukentafelgesprek de vraag stellen, of de aanvrager in staat is de aangevraagde voorziening zelf te betalen. Met daarbij de toelichting te geven, dat op die manier de aanvrager eraan meewerkt dat de beschikbare middelen voor de Wmo zo goed en zo eerlijk mogelijk worden verdeeld.
- *Wij adviseren u* minder streng te zijn in de beoordeling, of een werkende mantelzorger bij dreigende overbelasting voldoende inspanning heeft geleverd om bij haar/zijn werkgever iets te bereiken in zijn werksituatie. De drempel om naar de werkgever te moeten gaan om hierin wijzigingen aan te brengen is vaak hoog. Wij adviseren u de mantelzorger te wijzen op de mogelijkheid die de basisverzekering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) biedt in het kader van een Pgb informele verzorging. Dat vergroot de kans dat een mantelzorger/huisgenoot voor langere tijd en zonder dreigende overbelasting zorg kan blijven leveren. Daarenboven: wij achten het principieel onjuist een budgethouder te straffen met inhouden van een Pgb indien een van zijn hulpverleners te kampen krijgt met (dreigende) overbelasting. Daarnaast is het artikel in strijd met artikel 16 lid 9 in deze zelfde verordening.
- *Wij adviseren u* bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening allereerst te zoeken naar de meest adequate oplossing en als er meerdere adequate oplossingen zijn, eerst dan de goedkoopste te kiezen. Wij adviseren u in de definitieve verordening de tekst van het betreffende Artikel op dit punt aan te passen. Dat maakt volwaardig meedoen in de samenleving voor de betreffende zorgvrager sneller mogelijk.

- *Wij adviseren u* de mogelijkheid van de aanvraag van een ‘second-opinion’ opnieuw op te nemen. Wij adviseren u ook de bezwaar- en beroepsprocedure opnieuw op te nemen in de definitieve verordening zodat deze voldoet aan de voorwaarden zoals vermeld in de Algemene wet bestuursrecht (waaronder het zorgvuldigheidsbeginsel). Waar in de verordening sprake is van ‘cliënt’ impliceert het gebruik van deze term een afhankelijkheidsrelatie. Extra waakzaamheid en zorgvuldigheid is dan ook geboden.
- *Wij adviseren u* de hardheidsclausule in volledigheid op te nemen.
- *Wij adviseren u* zelf te controleren of er een juridische onderbouwing is voor aanpassen van het vrij te laten bedrag bij Pgb’s. Wilt u de aanpassing van het vrij te laten bedrag toch doorzetten, dan adviseren wij u het vrij te laten bedrag bij Pgb’s vast te stellen op hetzelfde niveau als het mantelzorgcompliment. Dit om rechtsongelijkheid te voorkomen.
- *Wij adviseren u* het externe juridische advies Schulinck dat u begin vorig jaar heeft aangevraagd en in juni 2025 heeft ontvangen, als bijlage mee te sturen.

Met vriendelijke groeten,
namens de Adviesraad Sociaal Domein gemeente Valkenburg aan de Geul.

Werkgroep WMO
W.P. Bolt vz

